



## **Informatizácia vo verejnej správe naráža na nedostatok kvalifikovaných zamestnancov**

Bratislava 17. augusta 2018 – Jedným z kľúčových cieľov rozvoja slovenskej spoločnosti je pokrok v oblasti informatizácie verejnej správy a poskytovania kvalitných elektronických služieb občanom. V podmienkach Slovenskej republiky sa tento cieľ realizuje s využitím európskej finančnej pomoci ako aj z domácich zdrojov. K záveru minulého roku bolo v dvoch operačných programoch pre rozvoj IT schválených 43 reformných zámerov v celkovej výške takmer 700 miliónov EUR. (OP efektívna verejná správa 161,4 mil. EUR a OP integrovaná infraštruktúra 534,3 mil. EUR). Najvyšší kontrolný úrad SR preto vykonal prierezovú kontrolu a kontrolóri preverovali vecnú koordináciu medzi dotknutými subjektmi štátnej správy i plnenie priorit Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy (ďalej koncepcia), ako aj a implementáciu opatrení Útvoru hodnota za peniaze.

Kontrolóri konštatujú, že neexistuje komplexný dokument, ktorý by súhrnne vyhodnotil plnenie národnej koncepcie z r. 2008, ktorá bola zameraná na technickú infraštruktúru. V rámci nej bola preinvestovaná viac ako jedna miliarda EUR. V snahe predísť opakovaniu chýb, začala sa v r. 2016 aplikovať nová koncepcia, ktorá je zameraná primárne na funkcionality a elektronické služby pre občanov na princípe jedenkrát a dosť. Implementácia koncepcie bola sprevádzaná výrazným oneskorením tvorby a schvaľovania detailných dokumentov, ktoré podrobne definujú kroky potrebné pre dosahovanie jej cieľov.

Kontrolný úrad konštatuje, že z pohľadu občana je otázka poskytovania elektronických služieb kľúčová, avšak pre inštitúcie, ktoré prevádzkujú tieto systémy je dôležité tiež poznať, ako bude financovaná modernizácia existujúcej infraštruktúry. To je totiž cesta k tomu, aby mohli byť e-služby poskytované bezproblémovo a na úrovni dnešných moderných technologických možností. Kontrolóri preto upozorňujú, že môžu nastať problémy v rozpore medzi cieľom poskytovať moderné elektronické služby a stavom technickej infraštruktúry v správe ústredných orgánov štátnej správy.

Z hľadiska verejných financií NKÚ SR upozorňuje na výrazný rozdiel v požiadavkách na prierezové financovanie informatizácie slovenskej spoločnosti. Podľa revízie výdavkov na IT, ktorú spracoval Útvar hodnota za peniaze ministerstva financií, malo v r. 2017 dôjsť k šetreniu medziročne o 130 miliónov EUR. Prognóza úradu podpredsedu vlády však predpokladá nárast o takmer 40%, čo predstavuje navýšenie o viac ako 170 miliónov EUR.

Národná autorita pre oblasť externej kontroly identifikovala aj riziko z hľadiska riadenia národnej koncepcie. Zodpovednosť za centrálné riadenie informatizácie je na Úrade podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu SR (ÚPVII). Z hľadiska postavenia, kompetencií a dosahu na legislatívu tohto úradu to však nezodpovedá potrebám a túto úlohu nevie dostatočne zabezpečiť. To sa týka najmä jednoznačnej autority pri schvaľovaní projektov či legislatívnych zmenách.

Závažným nedostatkom je aj poddimenzovanosť a fluktuácia v oblasti ľudských zdrojov. Je evidentný problém nájst odborníkov v oblasti IT, ktorí sú ochotní pracovať v štátnej správe, najmä v dôsledku nedostatočného platového ohodnotenia. Predpokladaná efektívnosť pracovných skupín, ktoré sa podieľali na vypracovávaní vykonávacích dokumentov, bola tiež poznačená absenciou systematickosti a rozdelenia práce, a v neposlednom rade aj chýbajúcimi minimálnymi požiadavkami na profesionálnu špecializáciu ich členov. To spôsobuje oneskorené schvaľovanie dôležitých dokumentov a tiež detailných akčných plánov. Národná kontrolná autorita, aj na základe podkladov Útvoru hodnota za peniaze upozorňuje, že táto situácia môže mať následne negatívny vplyv na efektívne a hospodárne využitie nielen národných, ale aj európskych zdrojov.

Najvyšší kontrolný úrad poukazuje aj na skutočnosť, že riadenie projektov IT a ich kvalita závisí aj od odbornosti ľudí, ktorí sú priamo do tohto procesu zapojení. Táto kľúčová zodpovednosť ústredných orgánov štátnej správy nemôže byť nahradená súkromnými poradenskými spoločnosťami. Napríklad poradenská zmluva ÚPVII so spoločnosťou KPMG Slovensko za viac ako 273 tisíc EUR sa prelínala so zodpovednosťami a úlohami, ktoré mali a majú priority plniť útvary spadajúce pod Úrad podpredsedu vlády. Kontrolóri upozorňujú, že bez vysoko kvalifikovaných zamestnancov štátnej správy nie je možné realizovať strategické verejné politiky zamerané na kvalitné a bezbariérové služby pre občanov. Kontrolná inštitúcia preto odporúča, aby bola vypracovaná analýza pracovnej záťaže odborných zamestnancov úradu podpredsedu vlády s prihliadnutím na povahu a rozsah vykonávanej agendy, vrátane zohľadnenia externej poradenskej podpory. Zároveň je potrebné zväziť úpravu kvalifikačných požiadaviek a mzdového ohodnotenia ľudí na vysoko špecializovaných pracovných pozíciách, medzi ktoré bezpochyby patrí oblasť informatizácie.